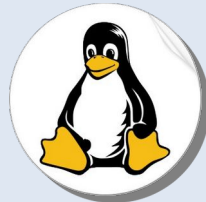

GreekLUG

Ελεύθερο Λογισμικό &

Λογισμικό Ανοικτού Κώδικα

Σειρά Μαθημάτων

Μαθήματα: Σάββατο 16:00-18:00

**Βεβαιώσεις Παρακολούθησης
Παρουσίες 6/9
&**

70% Συνολικός βαθμός
(50% τελικό διαγώνισμα +
20% προαιρετικές ασκήσεις)

Ύλη Μαθημάτων

Μαθ. 1 : Εισαγωγή

- Γενικά για Πληροφορική,
- Software & Λειτουργικό Σύστημα,
- Hardware/Τυπική συναρμολόγηση,
- Εισαγωγή στο ΕΛ/ΛΑΚ,
- Διανομές GNU/Linux,
- Γραφικά Περιβάλλοντα,
- Εγκατάσταση διανομής

Ύλη Μαθημάτων III

Μαθ. 2 : Καθημερινή χρήση

- Επιφάνεια εργασίας,
- Γενικές ρυθμίσεις συστήματος,
- Παρακολούθηση Συστήματος,
- Τύποι αρχείων,
- Συμπίεση/Αποσυμπίεση,
- Εγκατάσταση/ενημέρωση Προγραμμάτων μέσω "market" και πακέτων (synaptic),
- Αποθετήρια

Ύλη Μαθημάτων VI

Μαθ. 3 : Γραφικά και πολυμέσα

- Εφαρμογή γραφικών GIMP,
- Εφαρμογή αναπαραγωγής πολυμέσων VLC,
- Εφαρμογή επεξεργασίας ήχων AUDACITY,
- Εφαρμογή δημιουργίας βίντεο OpenShot,
- Εφαρμογή ροών και εγγραφής πολυμέσων OBS

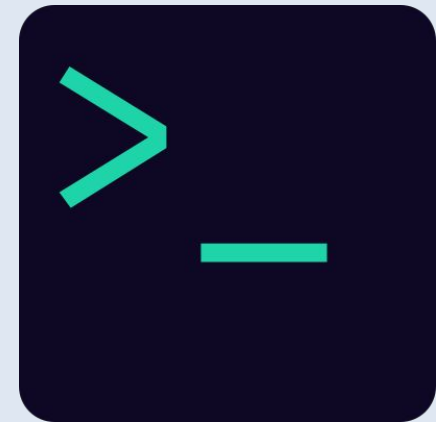

Ύλη Μαθημάτων V

Μαθ. 4 : Τερματικό I

- Βασικές εντολές και χρήση τερματικού

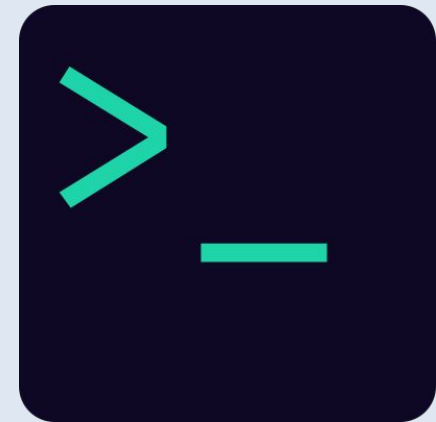

Ύλη Μαθημάτων II

Μαθ. 5 : Τερματικό II

- Χρήστες,
- Εισαγωγή στο Filesystem/Δικαιώματα,
- Πρόσθετες εντολές και χρήση τερματικού,
- Εντολές δικτύου

Ύλη Μαθημάτων VII

Μαθ. 6 : Διαδίκτυο I & Εργαλεία AI

- Ρύθμιση & Έλεγχος Δικτύου (IP, DNS/hosts),
- Firefox (addons, ρυθμίσεις/ πρόσθετες μηχανές αναζήτησης),
- FTP (Filezilla),
- Εργαλεία AI

Ύλη Μαθημάτων IV

Μαθ. 7 : Διαδίκτυο II & Εικονικές μηχανές

- Cloud (Nextcloud),
- Email (Thunderbird),
- Εικονικές μηχανές (VMs)

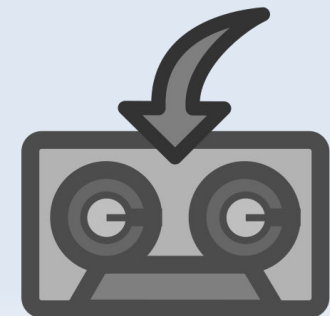

Ύλη Μαθημάτων II

Μαθ. 8 : Ασφάλεια & Αντίγραφα ασφαλείας

- Ασφάλεια/Κρυπτογράφηση (Κλειδιά SSH, KeePassXC, PGP),
- Δίσκοι (GParted, Smartmontools),
- sensors (hddtemp, lm_sensors),
- Αντίγραφα ασφαλείας (tar/pigz, rsync, CloneZilla)

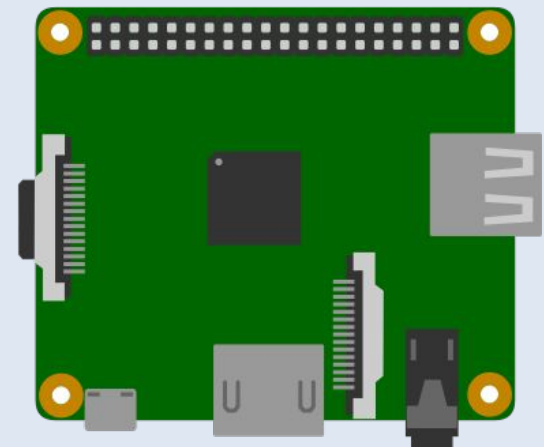

Ύλη Μαθημάτων II

Μαθ. 9 : Open Hardware & Τηλεφωνία

- Εισαγωγή στο Open Hardware,
- Εγκατάσταση και ρύθμιση ενός Raspberry Pi,
- Σύνδεση Η/Υ και Κινητού τηλεφώνου (KDE Connect)

Ύλη Μαθημάτων VIII

Μαθ. 10 : Τελικό διαγώνισμα

Τελικό διαγώνισμα γνώσεων

Μάθημα 1ο

Εισαγωγή στην Πληροφορική

Πληροφορική

*όλα εκείνα που χρειάζεται κανείς για
να παράγει, να οργανώνει και να
διαχειρίζεται πληροφορίες*

*(αριθμούς, κείμενα, μουσική και άλλα)
κατά ηλεκτρονικό τρόπο*

Α. ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΕ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ 2

Υπολογιστές

Είδη: ταμειακή μηχανή, αριθμομηχανή, έξυπνο ψυγείο, μοντέρνα τηλεόραση, smartphone

Θετικά:

- Ευελιξία
- Ταχύτητα
- Επεξεργασία δεδομένων

Υπολογιστές

Αρνητικά:

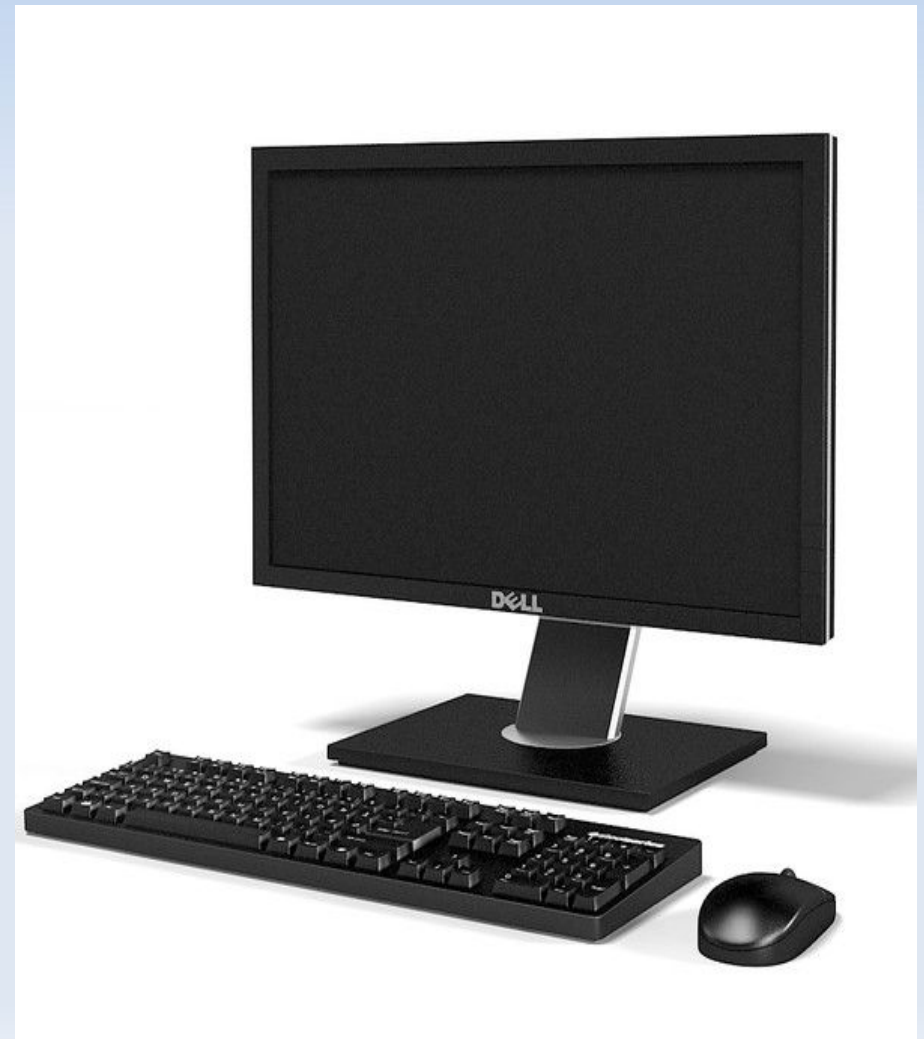
- Έλλειψη αυτονομίας
- Ακαμψία
- Σφάλματα

Εξαρτήματα - Περιφερειακά

όπως το πληκτρολόγιο,
το ποντίκι,
η οθόνη,
ο εκτυπωτής,
η κάμερα

Β. ΥΛΙΚΟ - HARDWARE 2

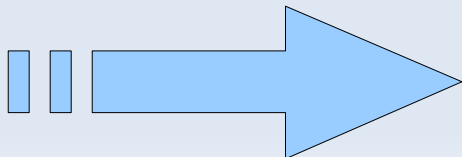
Εξαρτήματα - Περιφερειακά

Συσκευές εισόδου

- Πληκτρολόγιο
- Ποντίκι
- Web κάμερα
- Σκάνερ

Συσκευές εξόδου

- Οθόνη
- Εκτυπωτής
- Ηχεία

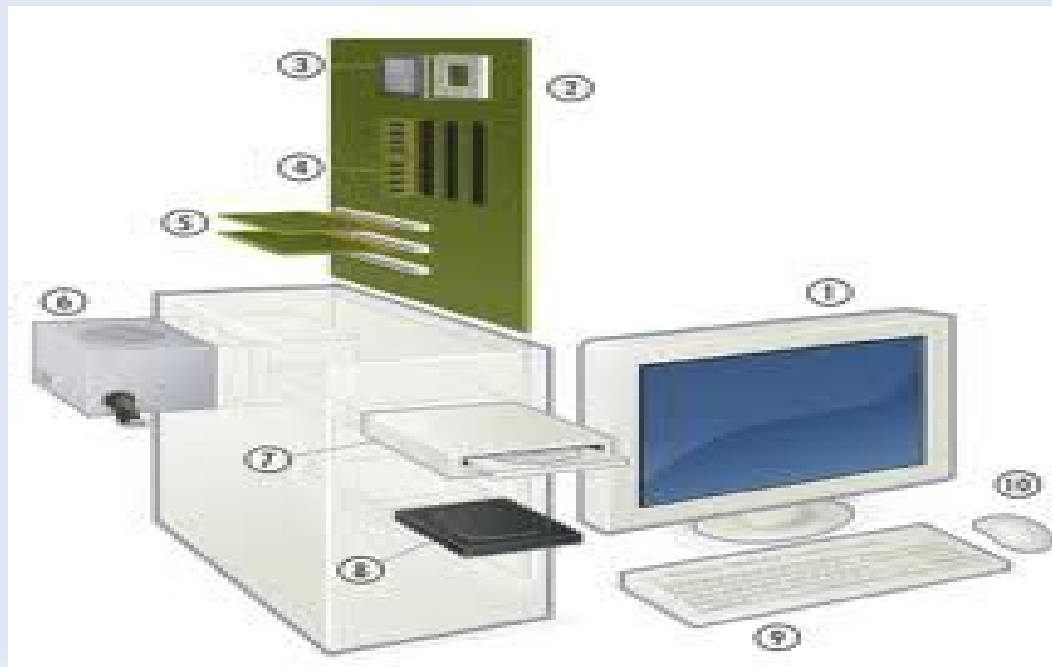

Β. ΥΛΙΚΟ - HARDWARE 3

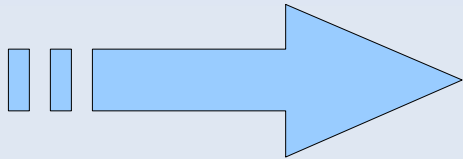
Εξαρτήματα - Εσωτερικά

όπως οι μνήμες (RAM),
η κεντρική μονάδα επεξεργαστή (CPU),
ο σκληρός δίσκος, η κάρτα γραφικών!

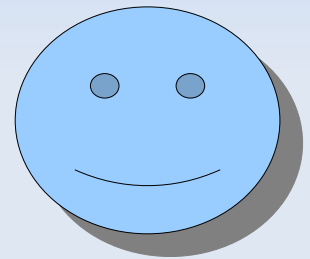
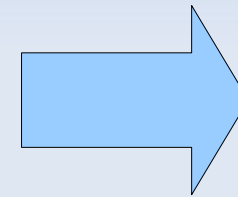

Γ. ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ Η/Υ

ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ

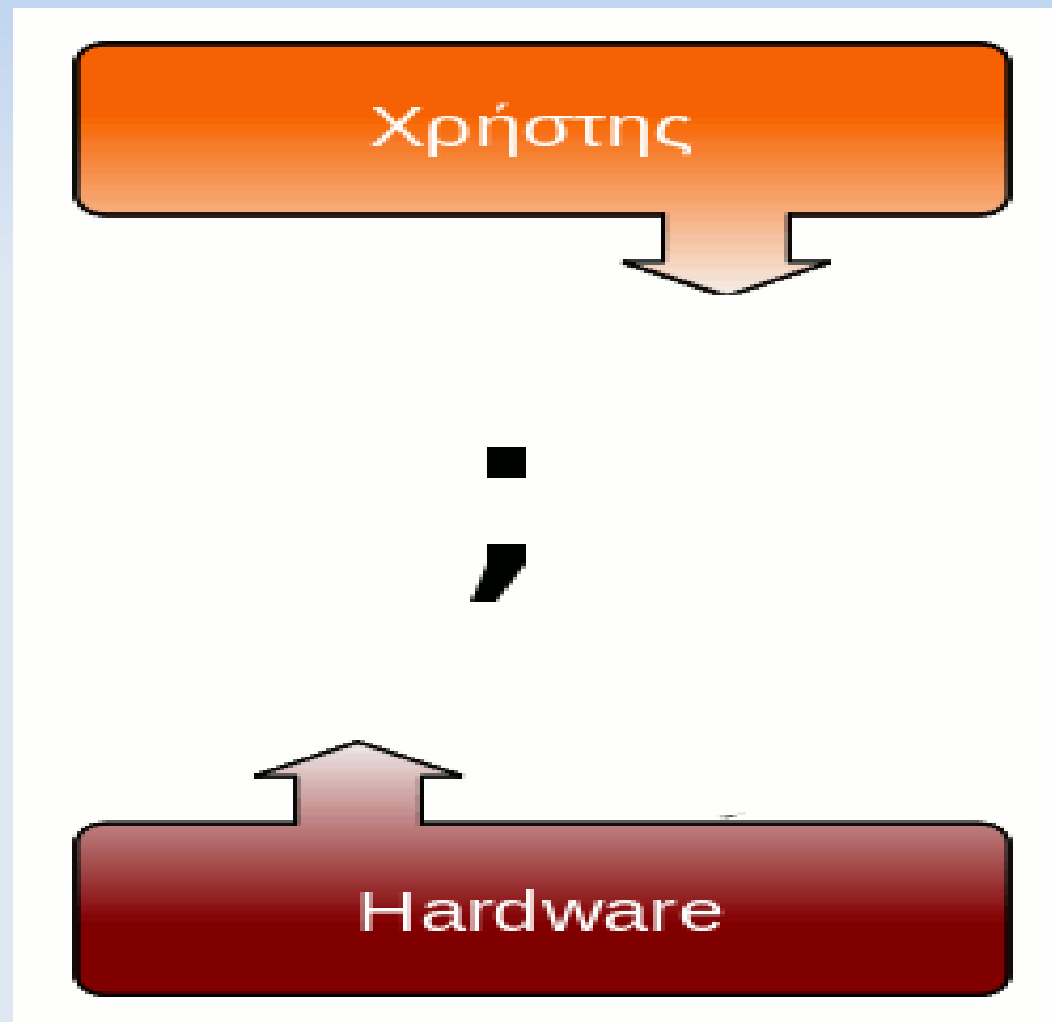
ΔΕΔΟΜΕΝΑ

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑ

Επίπεδα Συστήματος

Προγράμματα

Με τον όρο λογισμικό (software), ορίζεται η συλλογή από (άυλα) προγράμματα υπολογιστών, διαδικασίες και οδηγίες χρήσης που εκτελούν ορισμένες εργασίες σε ένα υπολογιστικό σύστημα.

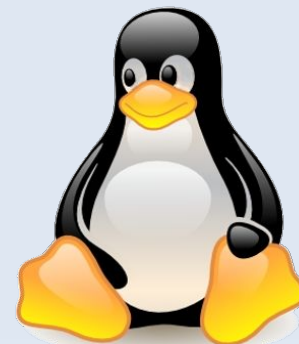

Λειτουργικό Σύστημα I

...το βασικό **πρόγραμμα** ενός υπολογιστή...

Είναι το πρόγραμμα που πατάνε πάνω όλα τα προγράμματα για να μπορέσουν να τρέξουν στον υπολογιστή μας.

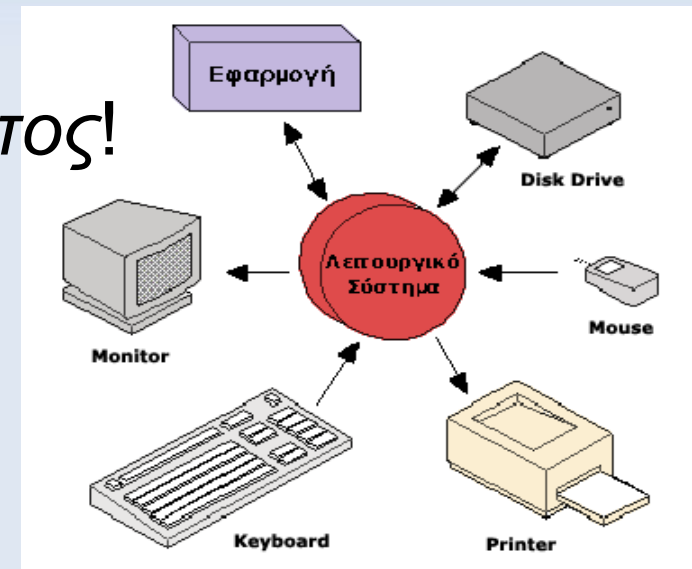
Λειτουργικό Σύστημα II

Μόνο με αυτό μπορεί ο Η/Υ να τρέχει όλα τα υπόλοιπα προγράμματα.

Χωρίς αυτό ο Η/Υ είναι εντελώς άχρηστος!

Το Λ.Σ. εκτελεί **βασικές** λειτουργίες:

- αναγνώριση του πληκτρολογίου,
- αποστολή δεδομένων στην οθόνη,
- διατήρηση των αρχείων και των φακέλλων σε σειρά πάνω στον σκληρό δίσκο, και έλεγχο περιφερειακών συσκευών (π.χ. εκτυπωτές).

Εφαρμογές

...εκτελούν **εξειδικευμένες** λειτουργίες...

- Κειμενογράφος
- Αριθμομηχανή
- Αναπαραγωγή Βίντεο
- Αναπαραγωγή Ήχου
- Πλοήγηση στο διαδίκτυο

Επίπεδα Συστήματος

Ερωτήσεις;

Μάθημα 1ο

Εισαγωγή στο ΕΛ/ΛΑΚ

Τι είναι Λογισμικό & τι Λειτουργικό Σύστημα;

Λογισμικό:

Συλλογή οδηγιών για τον Η/Υ, μαζί με τα σχετικά δεδομένα, που παρέχει τις εντολές οι οποίες “λένε” στο μηχάνημα τι ακριβώς να κάνει και πως να το κάνει.

(Πηγή: https://en.wikipedia.org/wiki/Computer_software)

Λειτουργικό Σύστημα:

“το κομμάτι εκείνο του λογισμικού που κανείς δεν καταλαβαίνει τι κάνει, αλλά, αν ΔΕΝ υπάρχει, δουλειά δεν γίνεται!”, ή...

“το λογισμικό για την εκτέλεση όλων των άλλων προγραμμάτων” ή “ο διευθυντής ορχήστρας”...

Το λογισμικό είναι παντού!

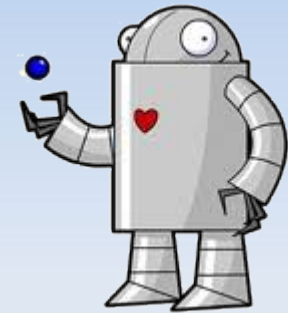
- Προσωπικοί υπολογιστές (Η/Υ), συσκευές αναπαραγωγής mp3, τηλεοράσεις, GPS, έξυπνα τηλέφωνα, αυτοκίνητα, κλπ.
- Κυβερνήσεις & Δημόσιοι οργανισμοί, τράπεζες, αεροπλάνα και οι περισσότερες εταιρείες στον ιδιωτικό τομέα
- Επικοινωνίες, ασφάλεια, στον ελεύθερο χρόνο, εργασία, εκπαίδευση

Διαπιστώσεις

1) Οι περισσότερες πληροφορίες που χρησιμοποιούμε για να μάθουμε οτιδήποτε, είναι πια ψηφιακές.

Στο εγγύς μέλλον, θα είναι ΟΛΕΣ!

2) Λογισμικό: βασικό μέσο για να έχουμε πρόσβαση και να χειριζόμαστε τις πληροφορίες.

3) Ένας στρατηγικός κοινωνικός πόρος (societal resource)!

("Εισαγωγή στο Ελεύθερο Λογισμικό",
Πρόλογος, σελ. 3, Free Technology Academy, 2009)

Ψηφιακή Ελευθερία;

- Συνήθως, τη θεωρούμε δεδομένη.
- Στην πραγματικότητα, η ψηφιακή μας ελευθερία είναι πολύ περιορισμένη!
- Είμαστε τόσο ελεύθεροι, όσο και η τεχνολογία που χρησιμοποιούμε!

Το κίνημα του Ελεύθερου Λογισμικού

Στόχος:

να προασπίσει **ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ & ΕΛΕΥΘΕΡΙΕΣ**
των χρηστών λογισμικού.

Φιλοσοφία Ελεύθερου Λογισμικού:

Κοινωνικό κίνημα με ισχυρό ιδεολογικό υπόβαθρο

Ιδρυτής του κινήματος:

Richard Stallman

Ορισμός «Ελεύθερου Λογισμικού»

Ο όρος «Ελεύθερο» εννοεί «**ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΧΡΗΣΗΣ λογισμικού**».

ΔΕΝ αναφέρεται στην τιμή του λογισμικού (αν και πολλά προγράμματα ΕΛ/ΛΑΚ παρέχονται δωρεάν)

- (0) **Ελευθερία εκτέλεσης** του λογισμικού, για οποιονδήποτε σκοπό.
- (1) **Ελευθερία μελέτης** του πηγαίου κώδικα (δηλ. του μηχανισμού λειτουργίας) του λογισμικού και **Ελευθερία τροποποίησής** του.
- (2) **Ελευθερία αναδιανομής** σε όσους φίλους, γείτονες, μαθητές ή και σε οποιουσδήποτε άλλους!
- (3) **Ελευθερία διανομής τροποποιήσεων / βελτιώσεων** στο ευρύ κοινό, για να επωφελείται ΟΛΗ η κοινωνία.

(Προϋπόθεση για το 2, και το 3, είναι η πρόσβαση στον **Πηγαίο Κώδικα**)

Πώς φτιάχνεται ένα Λογισμικό;

Ο προγραμματιστής γράφει εντολές για τον Η/Υ σε γλώσσα προγραμματισμού (κατανοητή στον άνθρωπο)

- Αυτή η μορφή λογισμικού λέγεται **“Πηγαίος Κώδικας”** (έτσι διατίθεται το **“Ελεύθερο Λογισμικό”** !)
- **Μπορεί ο επεξεργαστής του Η/Υ να “κατανοήσει” και να εκτελέσει αυτό τον κώδικα ;;;**
- **ΟΧΙ !**

Πώς φτιάχνεται ένα Λογισμικό;

- Τι πρέπει να γίνει για να μετατραπεί ο Πηγαίος Κώδικας σε κάτι “αντιληπτό” από τον Η/Υ;
- Πρέπει να “μεταγλωττιστεί” σε μία άλλη μορφή, πιο κατανοητή: το γνωστό “**Εκτελέσιμο Αρχείο**”.
- Αυτό, όμως, δεν είναι πια ΟΥΤΕ προσβάσιμο, ΟΥΤΕ τροποποιήσιμο!
- Έτσι πωλείται το ιδιοταγές/κλειστό λογισμικό...

Άδειες χρήσης λογισμικού I

Συγγραφή κώδικα και παραγωγή ενός προγράμματος:

“Έργα διανοίας” (πνευματικά έργα)

προστατεύονται

από

πνευματικά δικαιώματα,

ενώ, παρέχονται προς τρίτους υπό

συγκεκριμένες ***άδειες χρήσης.***

Άδειες χρήσης λογισμικού II

Κατά κύριο λόγο, υπάρχουν 3 διαφορετικά είδη αδειών:

- **Κλειστή άδεια:** απαγορεύει οποιαδήποτε επέμβαση στο λογισμικό, ενώ το ίδιο το λογισμικό παραχωρείται έναντι ενός κόστους (εμπορικό)
- **Άδεια Freeware:** απαγορεύει κάθε επέμβαση στο λογισμικό, ενώ το ίδιο το πρόγραμμα παραχωρείται δωρεάν

Άδειες χρήσης λογισμικού III

Ελεύθερες Άδειες (Copyleft):

σου δίνουν το δικαίωμα...

- να κατεβάσεις στον υπολογιστή σου το πρόγραμμα,
- να το χρησιμοποιείς όπως επιθυμείς,
- να το αναδιανέμεις και,
- αν χρειαστείς, να το τροποποιείς για δική σου χρήση.

Αν αναδιανείμεις το τελικό σου προϊόν σε άλλους, πρέπει να αναφέρεις ρητά τον αρχικό συγγραφέα του έργου και να το αναδιανείμεις υπό την ίδια άδεια όπως και το αρχικό.

Προσοχή! Ο χρήστης μπορεί να κοστολογήσει την αναδιανομή του τελικού προϊόντος, χωρίς όμως να επιβάλλει ένα κόστος άδειας χρήσης

E.Λ. / Λ.A.K.

GNU

open source

Ιστορία του ΕΛ/ΛΑΚ: Συνοπτικά

1983: Έναρξη του έργου **GNU**
από τον Richard Stallman

1986: Ίδρυμα Ελεύθερου
Λογισμικού (**FSF**)

1989: Γενική Άδεια Δημόσιας
Χρήσης **GNU GPL**

Πυρήνας “Linux”

1991: Ο Φιλανδός **Linus Torvalds** αρχίζει να αναπτύσσει έναν πυρήνα (**Linux**) με σκοπό την ανάπτυξη ενός προσομοιωτή τερματικού, για πρόσβαση στα συστήματα UNIX του Πανεπιστ. του Ελσίνκι!

Ανάπτυξη με χρήση μεταγλ. GCC!

1993: Εμφάνιση των πρώτων διανομών
GNU/ Linux

1998: Χρησιμοποιείται για 1η φορά ο όρος
“**Ανοικτός Κώδικας**”

GreekLUG

Το Σύμπαν του ΕΛ/ΛΑΚ!

Λειτουργικά Συστήματα

Υπάρχουν πολλά Λ.Σ. αλλά τα πιο γνωστά είναι:
MS Windows, Apple MacOS και GNU/ Linux

Ανεξάρτητα από το ΛΣ, το ΕΛ/ΛΑΚ βρίσκεται ΠΑΝΤΟΥ!

Open Hardware

Το "**ανοικτό υλικό**" ή το "**υλικό ανοιχτού κώδικα**" αναφέρεται στις προδιαγραφές σχεδίασης ενός φυσικού αντικειμένου, οι οποίες διαθέτουν άδεια με τέτοιο τρόπο ώστε το αντικείμενο αυτό να μπορεί...

- να μελετηθεί,
- να τροποποιηθεί,
- να δημιουργηθεί και
- να διανεμηθεί από οποιονδήποτε.

Όπως στο Ελεύθερο Λογισμικό παρέχεται ο "**πηγαίος κώδικας**"... με διαθέσιμα τα σχήματα υλικού, σχεδιαγράμματα, λογικά σχέδια, σχέδια ή αρχεία σχεδιασμού με υπολογιστή (CAD)

Πλεονεκτήματα χρήσης ΕΛ/ΛΑΚ Ι

- 1) Αποφυγή εγκλωβισμού/ εξάρτησης από προμηθευτές:**
λόγω μη υιοθέτησης κλειστών τεχνολογιών, που δεσμεύουν μελλοντικές αποφάσεις και δυσχεραίνουν την αλλαγή.
- 2) Αξιοπιστία:** λογισμικό δοκιμασμένο από πολλούς/ Αποφεύγονται (συνήθως) οι αρνητικές εκπλήξεις.
- 3) Ασφάλεια:** ο κώδικας μελετάται από πλήθος ανθρώπων, με αποτέλεσμα τα όποια κενά ασφάλειας/ σφάλματα, να εντοπίζονται και διορθώνονται αρκετά γρήγορα.
- 4) Μεγαλύτερη ασφάλεια στο Διαδίκτυο:** δεν προσβάλλεται από τους συνηθισμένους ιούς.
- 5) Απόδοση:** αποτελεσματικότερη χρήση υπολογιστικών πόρων, με τελικό αποτέλεσμα αισθητά ταχύτερη λειτουργία, ακόμη και με παλαιούς Η/Υ!
- 6) Εύκολη συντήρηση εξ αποστάσεως:** σημαντικό όταν χρειαζόμαστε πρόσβαση στα αρχεία μας όπου κι αν βρισκόμαστε!

Πλεονεκτήματα χρήσης ΕΛ/ΛΑΚ II

- 7) Αυξημένη μακροβιότητα στο hardware:** επιτρέπει μεγαλύτερη και ικανοποιητική χρήση ακόμη και παλιού εξοπλισμού.
- 8) Αυξημένη μακροβιότητα στο λογισμικό:** χωρίς ανάγκη αγοράς της τελευταίας έκδοσης του προγράμματος (για να έχουμε μία-ενδεχόμενη-βελτίωση).
- 9) Οι ενημερώσεις αναπτύσσονται άμεσα:** δεν εξαρτόμαστε από την καλή θέληση του κατασκευαστή, μπορούμε εμείς οι ίδιοι να πούμε τι βελτιώσεις θέλουμε και, επίσης, να τις μοιραστούμε με άλλους χρήστες παγκοσμίως.
- 10) Εξοικονόμηση χρημάτων:** τα διαθέσιμα χρήματα είναι πλέον περιορισμένα... η (επανα)χρησιμοποίηση ΕΛ/ΛΑΚ μπορεί να βοηθήσει τον προϋπολογισμό μας.

Μειονεκτήματα χρήσης ΕΛ/ΛΑΚ

- Λιγότερες επιλογές επαγγελματικής υποστήριξης.
- Δυσκολία εύρεσης προσωπικού με τεχνογνωσία.
- Ασυμβατότητες με κάποια κλειστά πρότυπα αρχείων.
- Έλλειψη ορισμένων εξειδικευμένων εφαρμογών.

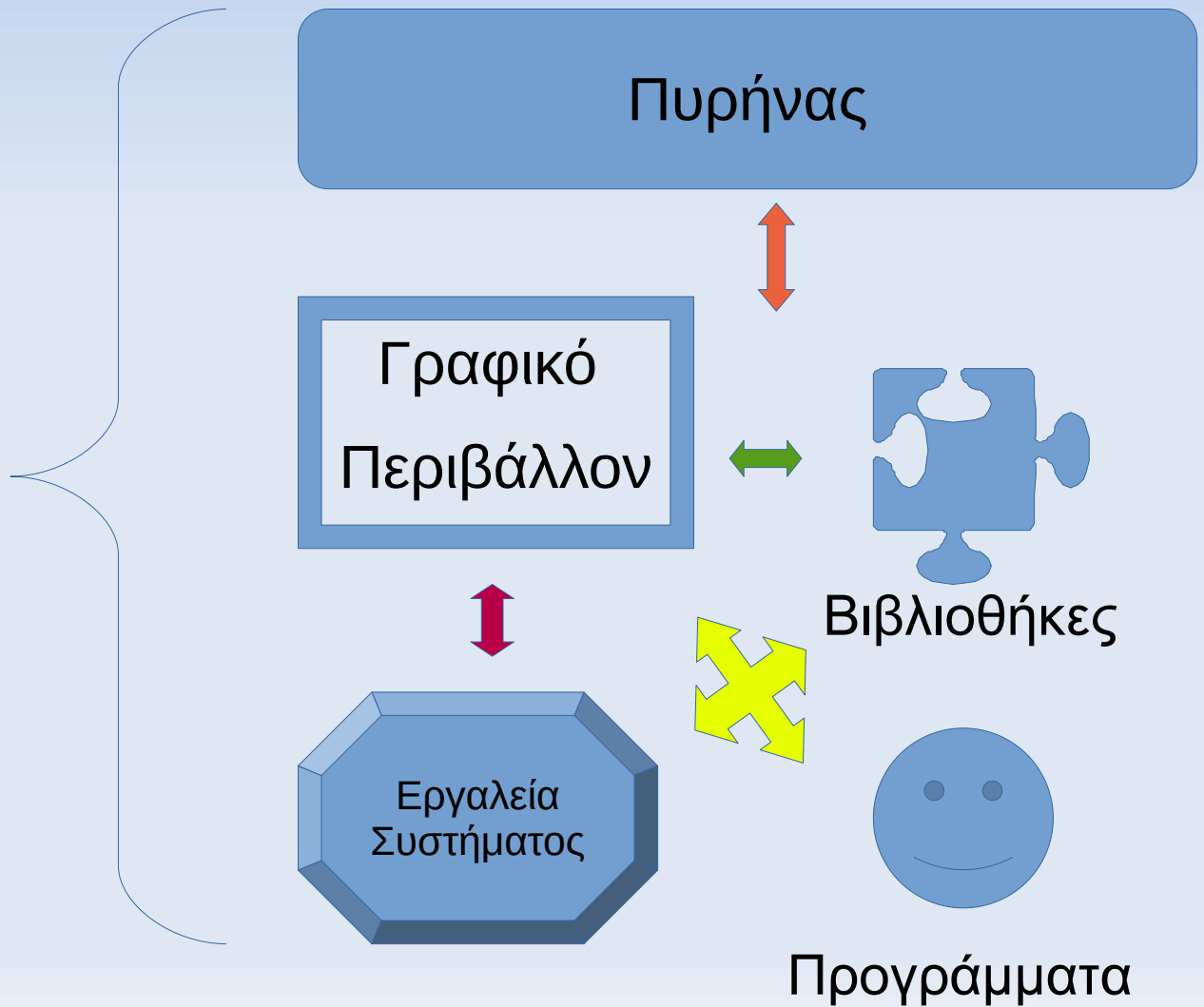
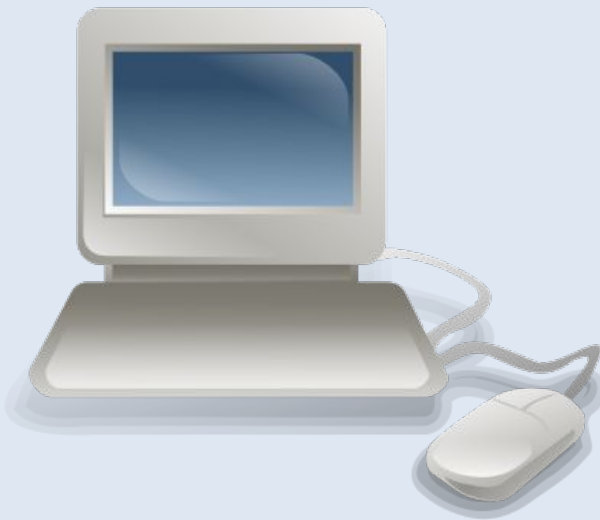

Ερωτήσεις;

Λειτουργικά συστήματα I

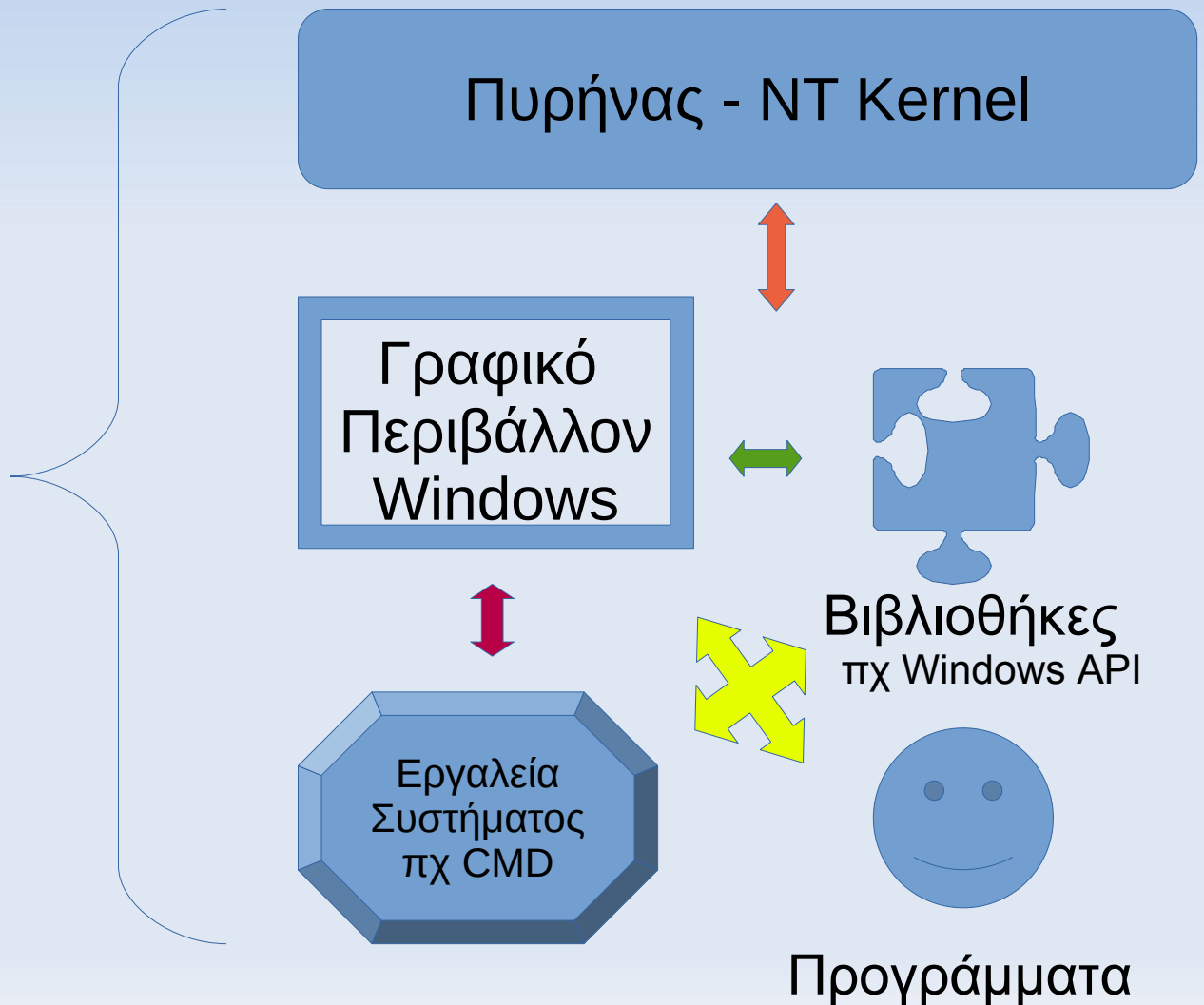
$\Lambda/\Sigma = \dots$

Λειτουργικά συστήματα II

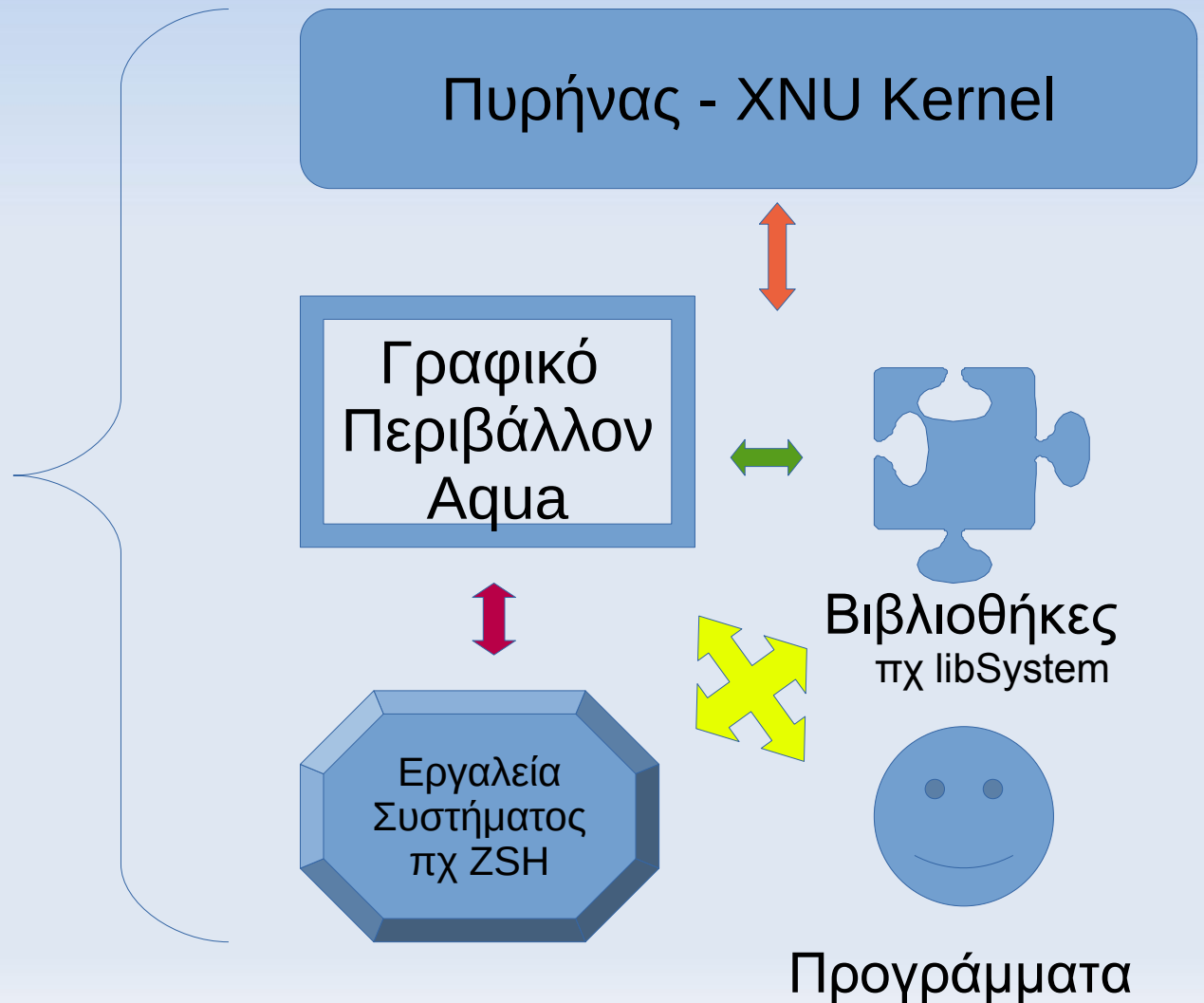
Windows = ...

Λειτουργικά συστήματα III

MacOS = ...

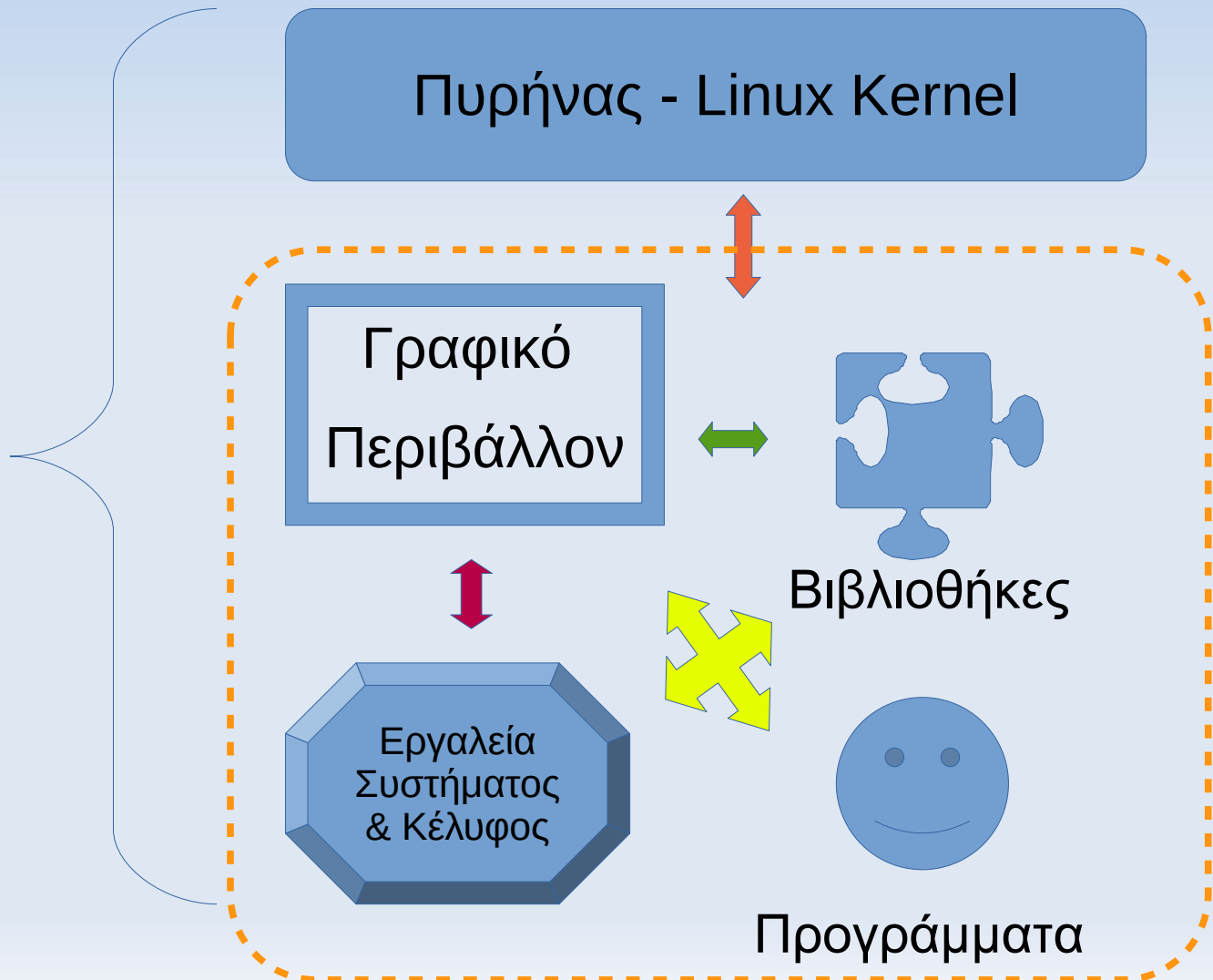

GNU/Linux

Διανομές GNU/Linux I

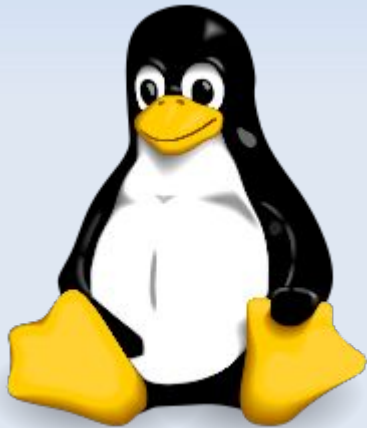
Διανομή = ...

Πυρήνας Linux I

- Ο πυρήνας Linux είναι ένας πυρήνας λειτουργικού συστήματος που ανήκει στην οικογένεια Unix-οειδών λειτουργικών συστημάτων
 - Ελέγχει το υλικό του συστήματος με ενσωματωμένα προγράμματα οδήγησης συσκευών (firmware “binary” blobs)
 - Είναι “μονολιθικός” (monolithic kernel), όλο το Λ/Σ “τρέχει” στον πυρήνα
 - Πρόσθετα, όπως κλειστοί οδηγοί υλικού, μπορούν να φορτωθούν ως ξεχωριστά module
 - Το γραφικό περιβάλλον δεν περιέχεται στον πυρήνα
 - Ο πηγαίος κώδικας διατίθεται με την άδεια GNU General Public License v2 (GPLv2)
- Url:
- <https://www.kernel.org/>

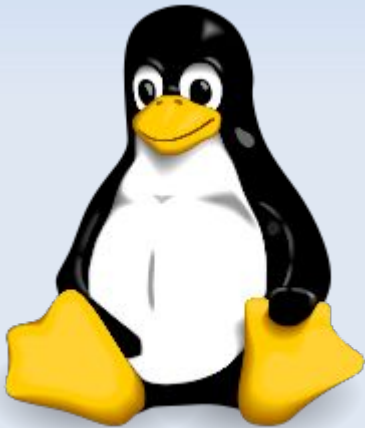

Πυρήνας Linux II

- Τελευταία σταθερή έκδοση: **6.17.3**

Παρέχονται 3 εκδόσεις:

- Mainline [6.18-rc1]
- Stable (~3 μήνες) [6.17.3]
- Long Term Support (πολλαπλές εκδόσεις) [πχ 6.6.112]

Τρόποι λήψης:

- HTTP | <https://www.kernel.org/pub/>
- GIT | <https://git.kernel.org/>
- RSYNC | [rsync://rsync.kernel.org/pub/](https://rsync.kernel.org/pub/)

```
PC1:~# uname -a
Linux NHS-PC1 6.16.4-061604-generic #202508281650 SMP PREEMPT_DYNAMIC
Thu Aug 28 21:51:07 UTC 2025 x86_64 x86_64 x86_64 GNU/Linux
```


Πυρήνας Linux III

```
[ 0.953693] serio: i8042 KBD port at 0x60,0x64 irq 1
[ 0.954816] serio: i8042 AUX port at 0x60,0x64 irq 12
[ 0.956069] mousedev: PS/2 mouse device common for all mice
[ 0.957743] input: AT Translated Set 2 keyboard as /devices/platform/i8042/ser
rio0/input/input0
[ 0.960144] rtc_cmos rtc_cmos: rtc core: registered rtc_cmos as rtc0
[ 0.961230] rtc0: alarms up to one day, 114 bytes nvram
[ 0.962307] cpuidle: using governor ladder
[ 0.963320] cpuidle: using governor menu
[ 0.964366] TCP cubic registered
[ 0.965316] NET: Registered protocol family 10
[ 0.967271] Mobile IPv6
[ 0.970938] NET: Registered protocol family 17
[ 0.972209] Registering the dns_resolver key type
[ 0.973334] Using IPI No-Shortcut mode
[ 0.974557] registered taskstats version 1
[ 0.976637] rtc_cmos rtc_cmos: setting system clock to 2011-09-09 20:32:52 UT
C (1315600372)
[ 0.982005] Initializing network drop monitor service
[ 0.983351] Freeing unused kernel memory: 404k freed
[ 0.984627] Write protecting the kernel text: 2768k
[ 0.985825] Write protecting the kernel read-only data: 1068k
[ 0.986935] NX-protecting the kernel data: 3376k
Loading, please wait...
```


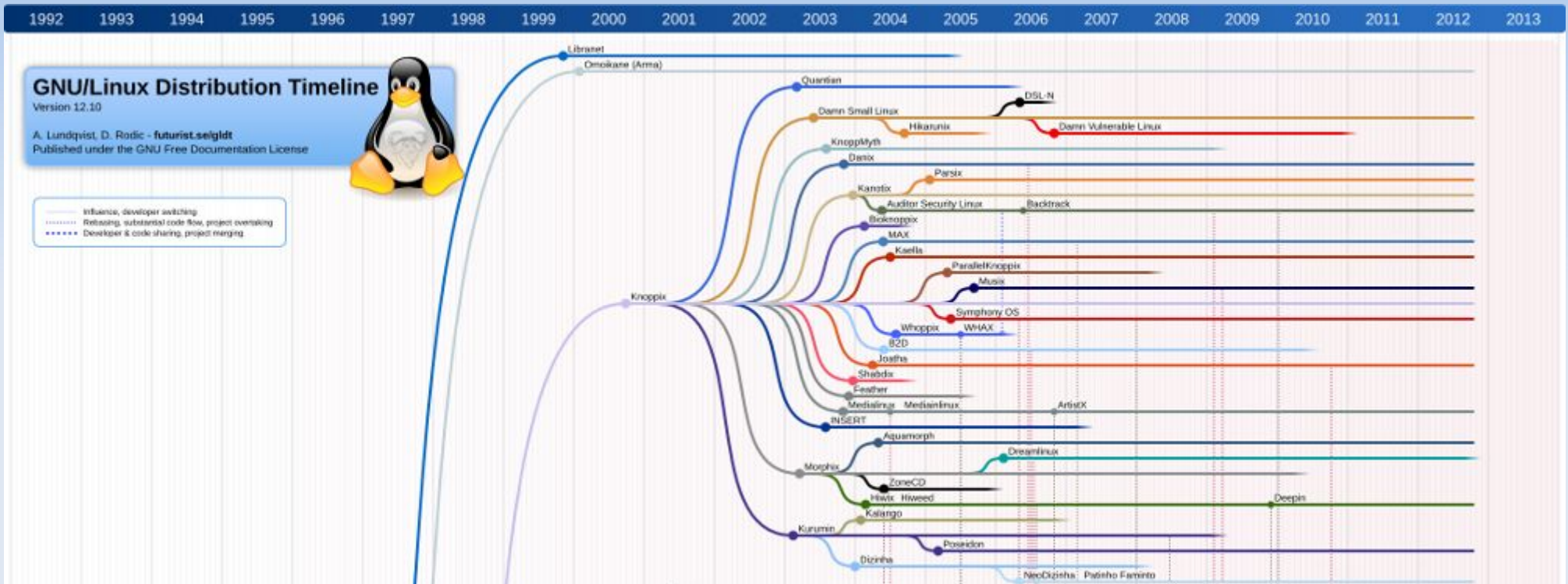
Διανομές GNU/Linux III

Δημοφιλέστερες

 Όνομα	 Ιστοσελίδα
 Ubuntu	https://ubuntu.com/
 openSUSE	https://www.opensuse.org/
 Fedora	https://getfedora.org/
 Arch	https://archlinux.org/
 Linux Mint	https://www.linuxmint.com/
 Debian	https://www.debian.org/
 Manjaro	https://manjaro.org/

Διανομές GNU/Linux IV

GNU/Linux Distribution Timeline

<https://github.com/FabioLolix/LinuxTimeline>

Ιστοσελίδες!

Μια από τις γνωστές σελίδες...

<https://distrowatch.com/>

Πληροφορίες στα [Ελληνικά](#)...

https://el.wikipedia.org/wiki/Διανομή_Linux

Σύγκριση των διανομών Linux

https://en.wikipedia.org/wiki/Comparison_of_Linux_distributions

Ερωτήσεις;

**Το αρχείο της παρουσίασης από την Ελληνική Ένωση Φίλων
ΕΛ/ΛΑΚ (GreekLUG) διέπεται από την άδεια**

**Creative Commons Αναφορά Δημιουργού - Μη Εμπορική Χρήση -
Παρόμοια Διανομή 4.0 Διεθνές (CC BY-NC-SA 4.0)**

<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/deed.el>

Ελληνική Ένωση Φίλων ΕΛ/ΛΑΚ | GreekLUG

<https://www.greeklug.gr/>